

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกันด้านกัมพูชาได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยไว้ ๓ ประการคือ ๑.เพื่อศึกษานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของไทยที่มีต่อกัมพูชา, ๒.เพื่อศึกษาการปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทยจากยุคสงครามเย็นถึงปัจจุบัน และ ๓.เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกันด้านกัมพูชาของกองทัพไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดทั้งที่เป็นตัวแปรและเป็นปัจจัยในการพิจารณา ได้แก่ ทฤษฎีการปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทย, แนวความคิดในการปฏิบัติการพิเศษสนับสนุนแผนป้องกันประเทศ, บทเรียนการปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่กัมพูชาในอดีต, นโยบายด้านความมั่นคงและยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของไทย, ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชา รวมทั้งบทบาทของอาเซียนกับความมั่นคงในภูมิภาค และทำการวิเคราะห์ตัวแปรและปัจจัยดังกล่าวสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของไทยที่มีต่อกัมพูชา

ผลการวิจัยพบว่า กองทัพไทยไม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวังป้องกันด้านกัมพูชาไว้เป็นการเฉพาะ และยังพบว่ามีช่องว่างระหว่างยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศกับแผนป้องกันประเทศกล่าวคือ กองทัพไทยไม่ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์รองรับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้การขับเคลื่อนนโยบายในเชิงยุทธศาสตร์ต่อประเทศกัมพูชาไม่มีกรอบที่ชัดเจน การปฏิบัติการที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตระหว่างไทยกับกัมพูชาเป็นการดำเนินการไปตามสภาวะแวดล้อม สถานการณ์ ความจำเป็นและการตัดสินใจของผู้นำในขณะนั้น ซึ่งในปัจจุบันแผนปฏิบัติการพิเศษของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษในทิศทางด้านกัมพูชายังคงดำเนินไปตามแนวความคิดในการป้องกันประเทศตามแผนป้องกันประเทศเป็นหลัก ซึ่งมีการถือการปฏิบัติการพิเศษบางประการที่ไม่สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของประเทศไทย อีกทั้งยังมีความขัดแย้งกับสภาวะแวดล้อมและบทบัญญัติทั้งภายในและภายนอกประเทศอาทิ กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๕๐หรือบทบัญญัติของการเป็นประชาคมอาเซียน ซึ่งการถือการปฏิบัติการพิเศษที่กล่าวถึงได้แก่การถือการปฏิบัติการสงครามนอกแบบ(ตามทฤษฎีและความเชื่อดั้งเดิมตามหลักนิยม

ปัจจุบัน) นอกจากนี้ยังมีคุณลักษณะและขีดความสามารถของหน่วยรบพิเศษอีกหลายประการยังไม่ถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ โดยเฉพาะคุณลักษณะของหน่วยรบพิเศษที่เป็นหน่วยอ้อมกำลังทางยุทธศาสตร์ที่มีความรู้ความชำนาญต่อประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นความสามารถด้านภาษา ความรู้ด้านข้อมูลข่าวสารทั้งระดับยุทธศาสตร์และยุทธวิธี หรือความสัมพันธ์ต่อบุคคลสำคัญในประเทศกัมพูชาควรถูกนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงยุทธศาสตร์ที่มากกว่าการเตรียมการรองรับต่อแผนป้องกันประเทศซึ่งเป็นแผนที่วางบนพื้นฐานของสมมติฐานที่เลวร้ายที่สุด(Worst Case Scenario) และเป็นแผนที่มุ่งเน้นไปที่การใช้กำลังป้องกันการรุกรานจากภายนอกประเทศเป็นหลัก ทั้งนี้ประเทศไทยควรมีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงเฉพาะด้านต่อประเทศเพื่อนบ้านทุกประเทศไม่เฉพาะแต่กัมพูชาเท่านั้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินนโยบายด้านต่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งแผนยุทธศาสตร์ที่จะกำหนดควรจะทำให้ครอบคลุมในทุกมิติไม่เฉพาะแต่แผนยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงเท่านั้น

แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวางป้องกันด้านกัมพูชาจึงควรมีองค์ประกอบหลักคือ ๑) เป้าหมาย (Ends) ควรเป็นเป้าหมายของยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ๒) วิธีการไปสู่เป้าหมาย (Ways) ควรเป็นวิธีการตามหลักการปฏิบัติการพิเศษที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวความคิดตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ และ ๓) เครื่องมือ (Means) ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ควรเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติการพิเศษ อาจเป็นหน่วยรบพิเศษหรือหน่วยงานอื่นๆก็ได้ ส่วนระยะเวลาในการดำเนินยุทธศาสตร์ควรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่นสภาพแวดล้อมของภูมิภาค สถานะและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา ระยะเวลาของยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวางป้องกันด้านกัมพูชาจึงไม่อาจกำหนดเป็นระยะเวลาที่ชัดเจนมากนัก และที่สำคัญองค์การที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษควรเป็นองค์กรที่มีศักยภาพและขีดความสามารถเพียงพอ

๒. การปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทยจากยุคสงครามเย็นถึงปัจจุบัน

การปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทยต่อประเทศกัมพูชาจากยุคสงครามเย็นถึงปัจจุบัน จากปี พ.ศ.๒๕๑๓ ถึงปัจจุบัน กองทัพไทยได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการทางทหารในประเทศกัมพูชาโดยในช่วงเริ่มแรกเป็นไปในลักษณะของการจัดกำลังสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ในรูปของชุดสถานีวิจัยและชุดประสานงานทางทหาร ซึ่งถึงแม้จะยังไม่มีการบัญญัติความหมายของคำว่าปฏิบัติการพิเศษในเวลานั้น แต่ก็ถือได้ว่าการปฏิบัติการในครั้งนั้นเป็นการปฏิบัติการทางทหารในพื้นที่ระวางป้องกันเพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ของชาติโดยตรง โดยสภาพแวดล้อมของสถานการณ์ในขณะนั้นประเทศมหาอำนาจคือสหรัฐอเมริกามีอิทธิพลในการชี้นำการตัดสินใจของรัฐบาลไทยได้พอสมควร ต่อมาสถานการณ์ในกัมพูชาและ

ภูมิภาคอินโดจีนมีการเปลี่ยนแปลงไป เมื่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้รับชัยชนะและสถาปนาการปกครองทั้งในเวียดนาม ลาว และกัมพูชา ทำให้กองทัพไทยต้องถอนกำลังออกจากกัมพูชาจนในที่สุดเกิดการขัดแย้งกันเองระหว่างคอมมิวนิสต์สายรัสเซีย และสายจีน กองทัพไทยต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ โดยให้การสนับสนุนกลุ่มต่อต้านเขมร ๓ ฝ่ายทำสงครามกองโจรต่อสู้กับทหารเวียดนามและรัฐบาลกัมพูชาเขมรสัมริน ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติการในลักษณะการทำสงครามนอกแบบในประเทศกัมพูชา ซึ่งในช่วงแรกของการปฏิบัติการมีการควบคุมบังคับบัญชาโดยกองทัพบก ผ่านศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ๓๑๕ (สปก.ทบ.๓๑๕) และต่อมาจึงมอบให้หน่วยรบพิเศษเข้ารับผิดชอบอย่างเต็มตัวในฐานะ หน่วยปฏิบัติการพิเศษ ๘๓๘ (นปพ.๘๓๘) ในปี พ.ศ.๒๕๒๖ ปฏิบัติการสนับสนุนการทำสงครามกองโจรในกัมพูชาอย่างเต็มรูปแบบ จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ครั้งใหญ่เกิดขึ้นในโลกเมื่อรัสเซียและประเทศบริวารต้องล่มสลายและถือเป็นการสิ้นสุดสงครามเย็นในเวลาต่อมา ทำให้การต่อสู้ในกัมพูชายุติลง มีการเลือกตั้งทั่วไปเกิดขึ้นในเวลาต่อมาจนกระทั่งพัฒนามาเป็นประเทศกัมพูชาที่มีเสถียรภาพในปัจจุบัน

ปัจจุบันกองทัพไทยได้กำหนดแนวความคิดในการปฏิบัติการพิเศษในการป้องกันประเทศ กล่าวโดยสรุปคือ ปฏิบัติการป้องกันประเทศจากการรุกรานของข้าศึกด้วยการปฏิบัติการพิเศษ ในบริเวณชายแดนและพื้นที่ระว่างป้องกัน เพื่อลดศักยภาพในการรุกรานของ ฝ่ายตรงข้ามและสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารของฝ่ายเรา โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามมาตรการอ้อมกำลังทางยุทธศาสตร์ โดยการปฏิบัติการสงครามนอกแบบ การปฏิบัติการโดยตรง การลาดตระเวนพิเศษ การปฏิบัติการจิตวิทยาและกิจการพลเรือน การปฏิบัติการพิเศษร่วม เพื่อสนับสนุนกำลังทางบก เรือ อากาศ ในการยึดภูมิประเทศสำคัญที่เกื้อกูลต่อชัยชนะ หรือทำลายกำลังฝ่ายตรงข้ามที่ยังมีขีดความสามารถในการคุกคามต่อฝ่ายเรา ในดินแดนของ ฝ่ายตรงข้าม โดยมีผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการคือ กำลังฝ่ายตรงข้ามถูกผลักดันออกนอกประเทศ กำลังฝ่ายเราสามารถสถาปนาแนวชายแดนทางบกและควบคุมภูมิประเทศสำคัญในดินแดนของฝ่ายตรงข้ามเพื่อใช้เป็นเงื่อนไขในการเจรจาต่อรอง ทางการเมืองในระดับรัฐบาลได้ต่อไป

พิจารณาได้ว่าแนวความคิดในการป้องกันประเทศของกองทัพไทยนั้นมีเจตนาเพียงเพื่อป้องกันการถูกรุกรานจากภายนอกเท่านั้น หากจะรุกออกนอกประเทศก็จะกระทำเท่าที่จำเป็นคือไม่เกินแนวจำกัดการรุก เพื่อให้เกิดผลในการเจรจาต่อไปเท่านั้น ดังนั้นการปฏิบัติการพิเศษเพื่อสนับสนุนแผนป้องกันประเทศของกองทัพไทยจึงมีกรอบแนวทางที่สอดคล้องกัน คือปฏิบัติการที่เพียงพอให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันประเทศเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติการพิเศษนั้นเป็นการปฏิบัติการที่มีความมุ่งหมายในทางยุทธศาสตร์มากกว่าหวังผลในทางยุทธวิธี และมีการปฏิบัติการตั้งแต่ในยามปกติ ดังนั้นการรักษาสมดุลของการปฏิบัติการพิเศษให้

สอดคล้องกับสถานะทางการเมืองระหว่างประเทศ นโยบายการป้องกันประเทศและผลประโยชน์แห่งชาติถือว่ามีความสำคัญยิ่ง

๓. แนวทางในการปรับปรุงยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวางป้องกันด้านกัมพูชาของกองทัพไทย

การที่กองทัพไทยไม่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวางป้องกันรอบประเทศไว้เป็นการเฉพาะ การวิจัยนี้จึงได้ค้นคว้าหลักฐานคือแนวความคิดในการปฏิบัติการพิเศษประกอบแผนป้องกันประเทศ แผนเผชิญเหตุ และแผนป้องกันชายแดนเท่านั้น ซึ่งจากการวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวางป้องกันด้านกัมพูชา สรุปได้ว่าการปฏิบัติการพิเศษเป็นการปฏิบัติการที่มีคุณลักษณะเฉพาะ มีผลกระทบและความคาบเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ระดับชาติ มีความเกี่ยวพันกับปัจจัยภายนอกประเทศ ดังนั้นจำเป็นที่ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงสุดของกองทัพต้องทำความเข้าใจต่อหลักการสำคัญเพื่อพิจารณาและตัดสินใจในการใช้หรือให้คำแนะนำต่อผู้นำรัฐบาล ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพิเศษทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นการเมืองภายในและต่างประเทศ ปัจจัยแวดล้อมด้านสังคมจิตวิทยา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทหาร ส่วนนโยบายความมั่นคงแห่งชาติและยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของไทย โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation) ก่อให้เกิดผลในทางบวก ต่อการสร้างความมั่นคงระหว่างไทยและกัมพูชาซึ่งหน่วยรบพิเศษจะเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการดำเนินการเรื่องนี้ด้วยการใช้การปฏิบัติการพิเศษทางยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องและเหมาะสม

ภารกิจการสงครามนอกแบบเป็นภารกิจที่ขัดแย้งกับสภาพแวดล้อมและยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของไทย และยังเป็นภารกิจที่เกินกว่าศักยภาพของกองทัพไทยจะดำเนินการได้ด้วยตัวเองอีกทั้งยังมีความขัดแย้งกับสถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศอาทิกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันปี พ.ศ.๒๕๕๐ หรือบทบัญญัติของการเป็นประชาคมอาเซียน จึงควรพิจารณาภารกิจของการปฏิบัติการพิเศษที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของไทยได้แก่ ภารกิจการป้องกันภายในให้มีมิตรประเทศ การต่อสู้การก่อการร้ายหรือกิจกรรมพิเศษอื่นๆที่จะทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างไทยและกัมพูชาอันจะนำไปสู่การแก้ปัญหามีต่อกันโดยสันติวิธี ทั้งนี้ต้องทำความเข้าใจและทำให้เกิดการผลักดันจากระดับรัฐบาลด้วย ส่วนภารกิจทางยุทธวิธีของการปฏิบัติการพิเศษที่จะสนับสนุนแผนปฏิบัติการทางทหารตามแผนป้องกันประเทศหรือแผนเผชิญเหตุได้แก่ ภารกิจปฏิบัติการโดยตรง การลาดตระเวนพิเศษ หรือภารกิจพิเศษอื่นๆคงเป็นไปตามหลักนิยมการใช้กำลังหน่วยรบพิเศษ ซึ่งกองทัพควรเสริมสร้างขีดความสามารถของหน่วยรบพิเศษไทยให้มีความเหนือกว่าทั้งขีดความสามารถของบุคคลและยุทธโปกรณ์ เพราะการปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระวาง

ป้องกันต้องอาศัยความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลข่าวสารและข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการซึ่งหน่วยรบพิเศษต้องเตรียมการตั้งแต่ยามปกติ หากเกิดความผิดพลาดใดๆจะเกิดผลกระทบที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศอย่างรุนแรง

ข้อวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศมหาอำนาจ เห็นได้ว่าการเป็นประชาคมอาเซียนจะส่งผลทางบวกให้กับความสัมพันธ์และความมั่นคงระหว่างไทยและกัมพูชา ส่วนอิทธิพลของประเทศมหาอำนาจได้แก่จีนและสหรัฐฯต่างพยายามเข้ามามีอิทธิพลต่อกัมพูชาทั้งด้านเศรษฐกิจและการทหารแต่ก็ยังไม่ถือว่ามียุทธศาสตร์ของไทยต่อกัมพูชามากนัก ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่กองทัพไทยจะต้องกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษของกองทัพไทยในพื้นที่ระหว่งป้องกันด้านกัมพูชาและด้านอื่นๆ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการวางแผนการปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระหว่งป้องกันของหน่วยรบพิเศษให้มีประสิทธิภาพและประสานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในระดับสูงของประเทศ และสามารถสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า การกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติการต่อประเทศกัมพูชา จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อหน่วยรบพิเศษซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ระหว่งป้องกันและทำให้การดำเนินนโยบายด้านต่างๆต่อประเทศกัมพูชามีแนวทางที่ชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่่มุ่งไปสู่การรักษาผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งจากการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. กองทัพไทยควรจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษในพื้นที่ระหว่งป้องกันด้านกัมพูชาและด้านประเทศอื่นๆเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. กองทัพไทยควรปรับแนวความคิดการเตรียมกำลังแบบการตั้งสมมติฐานแบบเลวร้ายที่สุด (Worst Case Scenario) เปลี่ยนเป็นแบบสถานการณ์ที่น่าจะเกิดที่สุด (Most Probable Case) เพื่อให้การเตรียมกำลังของกองทัพไทยมีประสิทธิภาพ อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ และให้ความสำคัญกับการดำเนินนโยบายในเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้น

๓. กองทัพไทยควรทบทวนและปรับปรุงหลักนิยมการปฏิบัติการสงครามนอกแบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและศักยภาพของประเทศสามารถ

นำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศในพื้นที่ระวางป้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. กองทัพอากาศควรริเริ่มสร้างเครือข่ายการปฏิบัติการพิเศษในภูมิภาคอาเซียน โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือในการต่อต้านภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อาทิ การก่อการร้ายข้ามชาติ หรือการช่วยเหลือบรรเทาภัยพิบัติ เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในกลุ่มประเทศอาเซียนโดยใช้หน่วยปฏิบัติการพิเศษของชาติสมาชิก ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนแนวความคิดทางยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศในด้าน การสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคง (Security Cooperation) ซึ่งปัจจุบันหน่วยรบพิเศษไทยมีความร่วมมือด้านการฝึกอยู่แล้ว ได้แก่ การฝึกร่วมกับหน่วยรบพิเศษอินโดนีเซีย (Copasus) ในรหัสการฝึก Tiger และการฝึกร่วมกับหน่วยปฏิบัติการพิเศษสิงคโปร์ในรหัส Flash Thunder การสร้างเครือข่ายที่มีเป้าหมายร่วมกันนอกจากเป็นการสร้างความร่วมมือที่ดีต่อกันในการป้องกันภัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกันแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและลดความหวาดระแวงต่อประเทศที่มีข้อพิพาทต่อกันต่อกันเช่น ไทยและกัมพูชาอีกด้วย

๕. กองทัพอากาศควรเสริมสร้างหน่วยรบพิเศษให้มีประสิทธิภาพอย่างจริงจังโดยเฉพาะการสร้าง “คน” ให้มีประสิทธิภาพสูงเพื่อที่จะนำแผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติการพิเศษไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด เพราะในการปฏิบัติการพิเศษนั้นถือว่า “คน” เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุด